

Intredeschideri spre opera scriitorului RADU SELEJAN (1935-2000)

Confesiune

Versuri am scris, poate-n joaca, poate pentru ca aveam prea multa energie primara, originara in mine, care trebuia preschimbata in alt fel de energie, poezia fiind, de fapt, o forma de energie sufleteasca, dar poezie, in realul ei inteles n-am scris decat in facultate (...). Am scris foarte multe poezii pe vremea aceea. Poezii de dragoste. pentru ca iubeam. Poezii triste, tot pentru ca iubeam. I-am dedicat si lui Dante o poezie, pentru ca-mi oferise un paradis artificial, crescut din radacinile Infernului si Purgatoriului. Poate ca am fost si un epigon al lui Eminescu, ramas pana-n ziua de azi, pentru mine, dezrobitorul unic al energiilor primare sub forma limbii romane (...). I-am dedicat si mamei cateva poezii, multumindu-i pentru ca m-a ajutat sa ajung in lume, in noaptea aceea de 5 noiembrie 1935, indestulat de energie primara (...). Am scris si despre moarte, dar, lucru ciudat, nu despre moartea ca sfarsit de viata, ci ca o noua relansare a energiei de inceput, cuibarita in mine pe urmele Cuvantului Dintai care-i ingaduie fiecarui om sa se nasca. Am scris si poezii despre iubirea de tara. Pentru ca tara mi-a dat identitate in lume.□

(Din vol. Privind inapoi cu mirare. Memorii, de Radu Selejan, 2001, p.

317-318)

O drama a sufletului

O personalitate profund scindata, sau mai exact, modalitati diferite de exprimare a esentei si aparentei dezvaluie opera in ansamblu a lui Radu Selejan. Proza, bunaoara, cu angajarea profund eticista, este o exprimare sublimata a aparentei, a exterioritatii tumultuoase, joviale, coplecitoare, profund sociale, sociabile si dialogice a personalitatii autorului. Discursul liric, inasa, pune in lumina o interioritate tensionata si tragica, neasteptat de fragila si de vulnerabila in fata mostenirii antropologice si a solicitarilor existentei.

Formula larga, generica, a poeziei lui Radu Selejan este lirica reflexiva, de notatie existentiala, profund colorata afectiv, pana la plangere si deplangere, dar intelectualizata prin apelul la mit si la substratul general-etern al traiirii si experientei lirice. Conexarea celor doua niveluri: personal si etern (stravechi, istoric, mitic, divin), face ca fiecare text sa fie un poem de atmosfera, dezvaluind o lume sub semnul nelinistii, in care evolueaza un personaj traumatizat de constiinta poverilor ancestrale si de limitele devenirii, asumandu-si in diverse feluri: supusenie, revolta, meditatie, implicare, vina tragica si pacatul stramo`esc, primordial.

Poeziile sunt, astfel, in ansamblu, o spovedanie a sensibilitatii ultragiata, ingradite de fatum, dar si de obstaculari intime sau cotidiene, construind intr-o imagistica stralucitoare - in poeme simple si discursive in aparenta sau in tesatura mestesugita a sonetelor - o retorica a vulnerabilitatii, drama a singularitatii si a omului in acelasi timp. De la intuirea destinului titanian, etern ascensional, al propriului eu din volumul de debut (1968): Am asteptat atatea mii de ani/ fiorul imperecherii luminii cu pamantul, / fiorul clipei, cand mugure fiind, / desferecat de vraja in ram sa ma preschimb pana la infiorata asteptare a refacerii unitatii din Duh, prin intalnirea cu Parintele Luminii, din psalmul XX (Lupta cu ingerul, 1996):

Sunt pe drum, / cu merinde pentru vesnicie

Port in spinare/ o ranita mare, / cat lumea de mare.

Doamne, Tata, arata-mi-te asa cum esti

ca cea mai frumoasa poveste/ dintre povesti (...)

poezia lui Radu Selean inie si propune un complex de stari si sentimente care creioneaza o expresiva drama a Sufletului, a sinelui.

(Din vol. Retorica vulnerabilitatii, de Ana Selean, 2001, p.

14-15)

Lebedele albe mor

Oh! cate lebede au murit /si eu n-am /auzit nici una /cantand.

Le-am ingropat / cu ura si cu / teama.

Lebada neagra traieste.

Canta in fiecare zi / si nu moare.

Rade cand adun / lebedele moarte.

Rade si canta / si eu o alung/ si nu pleaca.

Ma place / si-mi canta

si-n fiecare dimineata / imi lasa in fereastra / cate-o pana

infiorator de neagra,

si cand o ating, / pana canta.

Și fereastra mi-e plina cu pene negre.

Și lebada neagra rade,/ si canta...

Și lebedele albe mor!

(Din vol. Corturile nelinistei, 1968)

Minune

Daca minunea ochilor tai / ar impresura o padure,
fosnetele, / adormite pe buzele uscate
ale frunzelor / indragostite de pacat,
s-ar trezi / invaluable-si umbletu-n iubire.

Daca lumina ochilor tai / ar infrunta / adancul noptii,
stelele ar pali /preschimbandu-se in bani ruginiti -
si-n zori, / albastrul cerului / ar mai inflori.

(Din vol. Tarziul clipei, 1973)

Autobiografie (fragment III)

O vreme mi s-a parut ca alerg.
O vreme am crezut ca trebuie sa alerg.
O vreme am simtit ca cineva alearga pe urmele mele...
De fapt drumul alerga sub talpile picioarelor mele desculte
si mie mi s-a parut ca alerg sau mi s-a spus ca trebuie sa alerg,
simtindu-ma urmarit de unul presupus fara scrupule.
O vreme mi s-a parut ca ma odihnesc. (...).
Și-o alta vreme mi s-a parut ca numar stelele,
ca cineva imi ceruse o socoteala exacta a stelelor
si nu stiam de unde sa incep numaratoarea

care trebuia sa tina seama de rangul fiecărei stele.

O vreme am crezut ca am ajuns intr-un loc anume,

in locul pe care-l visase mama

in noaptea dinaintea nasterii mele.

O vreme eram convins ca ajunseseam in locul acela.

Nu stiam ca ma aflu in perioada adaptarii

cu singuratatea...

(Din vol. Fara puncte cardinale, 1995)

Sonet (3)

Iau chipul tau din mintea-mi si-l cioplesc

din lemn, din lut, din piatra rara,

in nici o cuta surasul nu-l zaresc

si tot cioplesc din zori si pana-n seara.

Dar nici din bine nu ma-nfrupt, ochesc

cu dalta un crampei de vara

in ochii tai, si-ndata eu orbesc,

chipul cioplit incepe sa ma doara.

Demoni si sfinti parca il locuiesc,

facandu-mi rugaciunea de ocară,

o amintire daca daltuiesc.

Și mintea mea in sine se coboara,
orbirea-i un miracol pamantesc;
pipai jur-imprejurul ca pe-o scara...
(Din vol. Lupta cu ingerul, 1996)

Cuvinte cheie: [buia](#) [vremea](#) [arad](#) [corturi](#) [mira](#) [team](#) [angajare](#) [lumini](#) [mag](#) [exterior](#)